Жыве Беларусь!

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№92 (857) 25 мая 1994 г. Серада. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Тыраж 619505 экз. Кошт у розніцу — 100 руб.

ФАКС

В поход — с миром...

Салютными залпами, траурным маршем и другими почестями сопровождалось в деревне Язвино Шумилинского района перезахоронение праха воинов, павших за освобождение Витебской области от немецко-фашистских захватчиков.

Останки семи бойцов обнаружили в этих местах члены клуба "Поиск" витебского ПТУ N 19, которыми уже много лет руководит преподаватель Анатолий Бурдо. С помощью отдела по делам молодежи Железнодорожного райисполкома Витебска клуб организовал поход по местам боевой славы на Шумилинщине. В акции памяти приняло участие более 200 городских подростков. Финалом похода стал скорбный митинг на могилах солдат, которые полвека назад были внесены в списки без вести пропавших.

Сергей ДВИНСКИЙ.

"Выгоды от объединения преувеличены"

В Минске закончила работу миссия Международного валютного фонда.

В ее задачи входило рассмотрение хода реализации белорусско-российских соглашений об экономическом и денежном союзе. Как отмечено в отчете миссии, по-прежнему не разработаны механизмы осуществления кредитно-денежной политики и взаимных платежей Беларуси и России.

Эксперты МВФ считают, что экономические выгоды от договора об объединении денежных систем слишком преувеличены, а фактическое осуществление денежного союза с течением времени будет все в меньшей степени возможным и обоснованным с экономической точки зрения и все более дорогостоящим.

Сергей СНЕГИН.

Вместо валюты — листовки

Раньше (или вместо?) российской валюты пошли в "оборот" на Витебщине листовки под заголовком "Экономические и социальные последствия вхождения Республики Беларусь в рублевую зону".

Текст содержит известную точку зрения правительства на "денежный союз" двух стран с выводом: этот шаг безальтернативен и принесет нам огромную пользу. Сотни экземпляров листовок поступили с нарочным в облисполком для распространения "на местах". Что и было незамедлительно сделано. Интересно, что, кроме подписи "Инициативная группа" (надо полагать, по поддержке кандидатуры В.Кебича в президенты?), на этой "агитке" нет никаких издательских реквизитов. Кто, где, в каком количестве и, главное, за какие деньги печатает и за чей счет рассылает по областям листовки, догадаться нетрудно.

Сергей БУТКЕВИЧ.

У кого же дрогнут нервы?

Состоялись матчи 25-го тура национального чемпионата Беларуси по футболу.

Вот их результаты: "Динамо-93" — "Молодечно" — 1:1, "Шинник" — "Торпедо"/Мг/ — 3:2, "Динамо"/Бр/ — "Торпедо"/Мн/ — 3:0, "Фандок" — "Гомсельмаш" — 1:0, "Днепр" — "Шахтер" — 0:2, "Неман" — "Локомотив" — 2:1, "Динамо"/Мн/ — "Ведрич" — 4:0. Матч "КИМ" — "Строитель" перенесен на резервный день.

Положение команд после 25-го тура

	И	В	Н	П	М	О
Динамо Мн	25	19	4	2	61—17	42
Динамо-93	25	16	7	2	39—11	39
Днепр	25	14	5	6	36—17	33
КИМ	24	13	7	4	26—13	33
Молодечно	24	10	7	7	31—24	27
Шинник	25	12	2	11	34—31	26
Фандок	25	10	6	9	23—19	26
Торпедо Мн	25	6	13	6	13—16	25
Динамо Бр	25	8	8	9	21—24	24
Неман	24	7	6	11	25—34	20
Шахтер	25	5	9	11	19—31	19
Локомотив	25	5	9	11	19—36	19
Торпедо Мг	25	5	9	11	14—32	19
Гомсельмаш	25	7	4	14	33—39	18
Ведрич	25	4	7	14	14—33	15
Строитель	24	3	5	16	11—44	11

Вкратце

Беларусь с официальным визитом посетила парламентская делегация Саэйма Латвийской Республики.

Вчера ее представителей принял первый заместитель Председателя Верховного Совета Республики Беларусь В.Кузнецов.

❑

Создание трех совместных предприятий по выпуску приборов учета газа, тепла, холодной и горячей воды предусматривает соглашение о сотрудничестве между Комитетом по энергосбережению и энергетическому надзору при Совете Министров Беларуси и ведущей фирмой в области их производства во Франции "Шлюмберже".

Первые партии счетчиков газа и воды, которые составляют 30 тысяч штук, будут сделаны в республике уже в этом году.

❑

23 мая в Минском Доме литератора состоялась встреча членов Союза писателей Беларуси с коллегами по перу из Болгарии.

Так в нашей республике началось празднование Дней славянской письменности и культуры, которые отмечаются в Болгарии как национальный праздник.

❑

Успешно прошли в Беларуси Дни экономики земли Баден-Вортемберг.

В отличие от предыдущей встречи, которая состоялась в октябре прошлого года, нынешняя помогла уже во время переговоров подписать ряд взаимовыгодных контрактов.

❑

В Екатеринбурге вчера возбуждено уголовное дело против депутата Государственной думы России, сопредседателя партии экономической свободы Леонида Некрасова.

Он обвиняется в сопротивлении сотруднику милиции.

Дежурная часть

В Центральный РОВД Минска обратился "валютчик".

При несостоявшейся продаже ему 1100 долларов трое неизвестных, пригрозив ножом, отняли у нелегального продавца "зелеными" 22 миллиона рублей и скрылись на машине.

❑

Учитель физики восьмилетней школы из деревни Ганцевичи Ганцевичского района объявил голодовку.

Он предъявляет претензии к правлению колхоза "Рассвет", отказавшему ему в выделении земли под посадку картофеля. Отказ мотивирован якобы тем, что учитель, выращивая свиней, не сдает мясо в родное хозяйство.

Сергей ТИВАНОВ.

В Гомеле — "Идиллия"

В Гомеле завершился международный фестиваль "Славянские театральные встречи".

В нем принимали участие коллективы драматических и музыкально-драматических театров из Брянска, Гомеля, Чернигова, Житомира. После длительного перерыва гомельчане и гости встретились с труппой прославленного Национального академического театра имени Янки Купалы. Была показана пьеса Винцента Дунина-Марцинкевича "Идиллия".

Анатолий ИВАНОВ.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, Интерфакс, БелаПАН.

Вясковыя клопаты

Інфармацыя аб ходзе сельскагаспадарчых работ у гаспадарках рэспублікі па стану на 24 мая (у працэнтах да плана)

	Па рэспубліцы	Брэсцкая вобл.	Віцебская вобл.	Гомельская вобл.	Гродзенская вобл.	Мінская вобл.	Магілёўская вобл.
Пасеяна яравых (усяго)	95	95	96	89	96	96	94
Пасеяна льну	97	103	92	100	102	102	102
Пасаджана бульбы	94	94	86	95	95	99	86
Пасеяна кармавых караняплодаў	98	98	98	103	94	99	103
Пасеяна гароднiны	65	65	68	71	56	63	69
Пасеяна грэчкі	46	33	—	5	64	51	33

40 гадоў назад студэнт Белдзяржуніверсітэта мог за месячную стыпендыю купіць 8 кілаграмаў найдаражэйшай каўбасы. Сёння прафесар не можа купіць за месячны аклад тыя ж 8 кілаграмаў каўбасы. А ўрад сцвярджае, што ён клапоціцца пра ўсе катэгорыі насельніцтва. Пры такім клопаце хутка вучоным давядзецца стаяць у падземных пераходах і прасіць міласціну.

Пастанова Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб устанаўленні дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Алжырскай Народнай Дэмакратычнай Рэспублікай

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Пагадзіцца з прапановай Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь аб устанаўленні дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Алжырскай Народнай Дэмакратычнай Рэспублікай.

2. Даручыць Міністэрству замежных спраў Рэспублікі Беларусь прыняць неабходныя практычныя меры для адпаведнага афармлення ўстанаўлення дыпламатычных адносін з Алжырскай Народнай Дэмакратычнай Рэспублікай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь М.ГРЫБ.

18 мая 1994 г. г.Мінск. №3023-XII

У камісіях Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Сустрэчы прыносяць плён

Як стала вядома карэспандэнту Белінфарма, прадстаўнікі Камісіі па навуцы і навукова-тэхнічнаму прагрэсу Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па запрашэнню Лодзінскага універсітэта і Цэнтра даследавання і вывучэння Усходу пабывалі ў Рэспубліцы Польшча.

На сустрэчы з сенатарам сейма Здзіславай Яноўскай ішла размова аб практыцы работы парламентарыяў абедзвюх краін над заканадаўчымі актамі, прызначанымі рэгуляваць навуковую дзейнасць, праблемах фінансавання навукова-тэхнічнай сферы, праблемах развіцця і дзяржаўнай падтрымкі малога навукова-інавацыйнага бізнесу.

Арганізацыі сістэмы вышэйшай адукацыі, парадку фінансавання навуковых даследаванняў і навучальнага працэсу, практыцы прымянення законаў Польшчы аб вышэйшай адукацыі, вучоных званнях і ступенях, універсітэтах і навуковых установах была прысвечана гутарка беларускай дэлегацыі з віцэ-дырэктарам дэпартамента навукі і вышэйшай адукацыі Ёзафам Лепехам.

У ходзе візіту прадстаўнікі камісіі пабывалі таксама ў лодзінскім аддзяленні Польскай Акадэміі навук, у Цэнтры даследаванняў і вывучэння Усходу, Лодзінскім універсітэце і Гданьскім політэхнічным інстытуце.

❑

Група дэпутатаў Беларусі, у састаў якой увайшлі члены Камісіі па аграрных пытаннях, харчаванню і сацыяльнаму развіццю вёскі, прыняла ўдзел у праведзенай на Гомельшчыне сустрэчы дэлегацый аграрных партый Расіі, Украіны і Беларусі. Былі разгледжаны пытанні станаўлення гэтых партый як самастойнай палітычнай сілы, дзейнасці аграрных фракцый у парламентах — Дзяржаўнай думе Расіі, украінскай Радзе і Вярхоўным Савеце Беларусі, шляхі ўплыву на фарміраванне эканамічнай стратэгіі ўрадаў сваіх краін. Прыняты дакументы: Заява аб стварэнні каардынацыйнага савета трох аграрных партый і Зварот да народаў і парламентаў Расіі, Украіны і Беларусі, у якім гаворыцца аб неабходнасці больш цеснага эканамічнага і палітычнага супрацоўніцтва.

Удзельнікі сустрэчы наведалі шэраг гаспадарак Гомельскага і Веткаўскага раёнаў, сустрэліся з кіраўнікамі мясцовых Саветаў прыгранічных раёнаў, усклалі кветкі да манумента, які сімвалізуе брацкую дружбу народаў трох славянскіх дзяржаў.

Белінфарм.

Пульс прэзідэнцкай кампаніі

Сітуацыя па-ранейшаму застаецца напружанай

Як паведамілі карэспандэнту Белінфарма ў інфармацыйнай службе Партыі народнай згоды (ПНЗ), яшчэ тры дэпутаты— Барыс Савіцкі, Уладзімір Валчэцкі, Аляксандр Спіглазаў— звярнуліся з заявай у Цэнтральную камісію аб адкліканні сваіх галасоў, аддадзеных за прэтэндэнта ў кандыдаты на прэзідэнцкую пасаду Генадзя Карпенку. Як вядома, 16 мая лідэр фракцыі Беларускай сацыял-дэмакратычнай грамады ў беларускім парламенце аб'явіў аб тым, што 9 дэпутатаў ад фракцыі адклікаюць свае подпісы. Такім чынам, у Генадзя Карпенкі на сённяшні дзень застаецца 65—66 галасоў дэпутатаў. ПНЗ стала вядома, што ў ходзе праверкі спіса выбаршчыкаў Фрунзенскага раёна горада Мінска прызнана несапраўднымі каля чатырох тысяч подпісаў выбаршчыкаў. Усяго ініцыятыўная група Генадзя Карпенкі сабрала 110 тысяч подпісаў грамадзян.

Ларыса КЛЮЧНІКАВА, Белінфарм.

Дэлегатам XIII з'езда спажывецкай кааперацыі Рэспублікі Беларусь

Вярхоўны Савет і Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь шчыра вітаюць дэлегатаў XIII з'езда спажывецкай кааперацыі Беларусі.

Ваш з'езд праходзіць у складаны час, калі наша рэспубліка адчувае сур'ёзныя цяжкасці ў эканоміцы. Спатрэбіцца шмат намаганняў, каб пераадолець іх.

Мы высока цэнім дзейнасць спажывецкай кааперацыі, якая прайшла 100-гадовы шлях развіцця, яе намаганні, накіраваныя на паляпшэнне гандлёвага абслугоўвання сельскага насельніцтва, задавальненне яго паўсядзённых патрэб. Вельмі вялікая роля спажывецкай кааперацыі ў станаўленні і развіцці сацыяльна арыентаванай рыначнай эканомікі, выкарыстанні мясцовых сыравінных і харчовых рэсурсаў, павелічэнні вытворчасці тавараў на ўласных прадпрыемствах.

Выказваем упэўненасць, што работа вышэйшага кааператыўнага форуму будзе садзейнічаць умацаванню ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва кааператараў з усімі суб'ектамі гаспадарання, што беларускія кааператары ўнясуць важкі ўклад у эканамічнае развіццё рэспублікі.

Жадаем вам, паважаныя дэлегаты, а ў вашай асобе больш чым двухмільённаму атраду пайшчыкаў спажывецкай кааперацыі, плённай працы, далейшага ўдасканалення дзейнасці спажывецкіх таварыстваў і іх саюзаў на падставе прынцыпаў міжнароднага кааператыўнага руху. Моцнага вам здароўя, дабрабыту і творчых поспехаў.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь М.І.ГРЫБ.
Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В.Ф.КЕБІЧ.

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб устанаўленні свята — Дня пажарнай службы

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Устанавіць у Рэспубліцы Беларусь свята — Дзень пажарнай службы.

2. Дзень пажарнай службы адзначаць штогод 25 ліпеня.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь М.ГРЫБ.

18 мая 1994 г. г.Мінск. № 3026-XII

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб прысваенні Бяляеву П.Р. дыпламатычнага рангу Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Прысвоіць Бяляеву Пятру Рыгоравічу — намесніку міністра замежных спраў Рэспублікі Беларусь дыпламатычны ранг Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь М.ГРЫБ.

18 мая 1994 г. г.Мінск. № 3018-XII

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб прысваенні Правалінскаму У.М. ганаровага звання "Заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь"

За высокае выканаўчае майстэрства, актыўную канцэртную дзейнасць, прапаганду беларускай песні прысвоіць салісту-вакалісту эстрады ПРАВАЛІНСКАМУ Уладзіміру Міхайлавічу ганаровае званне "Заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь".

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь М.ГРЫБ.

18 мая 1994 г. г.Мінск. № 3034-XII

Аб тым, што хвалюе

Чаму ў Беларусі не запанавала Беларусь

Як паведамлялася, на пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь разгледжана пытанне аб выкананні Закона аб мовах. Улічваючы актуальнасць праблемы, рэдакцыя "Народнай газеты" вырашыла азнаёміць чытачоў з дакладам, які зрабіў у час разгляду пытання старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны Н.С.Гілевіч.

Ніл ГІЛЕВІЧ,
старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны

26 студзеня бягучага года споўнілася чатыры гады, як быў прыняты Закон "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь". Паводле гэтага Закона беларуская мова прызнана адзінай дзяржаўнай мовай краіны. Законам вызначаны і статус моў іншых нацыянальных супольнасцей на Беларусі. Тады ж былі ўнесены адпаведныя змяненні ў Канстытуцыю (Асноўны Закон) рэспублікі. 15 сакавіка б.г. на XIII сесіі Вярхоўнага Савета прынята новая Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, артыкул 17 якой цвердзіць: "Дзяржаўнай мовай Рэспублікі Беларусь з'яўляецца беларуская мова. Рэспубліка Беларусь забяспечвае правы свабоднага карыстання рускай мовай як мовай міжнацыянальных зносін".

Значэнне і ролю дзяржаўнай мовы ў суверэннай дзяржаве, асабліва на этапе яе станаўлення, тлумачыць, здавалася б, няма патрэбы. Каб нацыянальна-этнічны арганізм краіны развіваўся натуральна і нармальна — яму, гэтак жа, як жывой істоце дыхаць, трэба карыстацца сваёй уласнай мовай. Без гэтага натуральнага свабоднага развіцця арганізму не будзе, бо яго дыханне будзе здушанае, а яго аблічча будзе фармавацца звыродлівае, пачварнае, што мы і бачым на працягу многіх дзесяцігоддзяў, што мы бачым яшчэ і сёння. Здавалася б, паўтараю, гэта павінна быць само сабой зразумелым — ва ўсякім разе для мужоў дзяржаўных, у першую чаргу адказных за лёс свайго народа і сваёй краіны. Мяркуючы па тым, што Закон аб мовах быў усё-такі Вярхоўным Саветам прыняты і што дзяржаўны статус беларускай мовы зараз замацаваны новай Канстытуцыяй, — такіх мужоў у рэспубліцы дастаткова.

У сваёй прамове перад выбаршчыкамі Віцебска Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь М.І.Грыб двойчы спыніўся на важнасці прыняцця артыкула новай Канстытуцыі аб дзяржаўнасці беларускай мовы. У прыватнасці, ён падкрэсліў наступнае: "Канстытуцыя надзяляе бясспрэчным правам кожнага беларуса, кожную структуру яго дзяржавы і дзяржаву ў цэлым думаць і тварыць на роднай беларускай мове і змагацца за адраджэнне сваёй нацыі і свайго народа. Сёння мы яшчэ, відаць, не ўсвядомілі ў поўнай меры ўсёй унікальнасці, усёй значнасці гэтага гістарычнага здзяйснення" ("Звязда" за 9.04.94 г.).

Я хачу звярнуць вашу ўвагу якраз на гэта апошняе: на тое, што мы сапраўды яшчэ не ў поўнай меры ўсвядомілі значэнне гэтай гістарычнай заваёвы.

Тады чаму ж такою востраю застаецца ў нас моўная праблема? А таму, што закон мала прыняць, абвясціць народу, закон толькі тады закон, калі ён выконваецца.

Закон аб мовах згодна з пастановай Вярхоўнага Савета ўступіў у дзеянне 1 верасня 1990 г. У пастанове вызначаны тэрміны выканання закона ў поўным аб'ёме ў розных сферах і галінах дзяржаўна-палітычнай, сацыяльна-эканамічнай і культурна-духоўнай жыццядзейнасці грамадства. Тэрміны гэтыя ўкладзены ў рамкі ад 3 да 10 гадоў — з улікам рэальных магчымасцей пераходу на дзяржаўную мову.

На аснове гэтай пастановы Вярхоўнага Савета Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь распрацаваў і 20 верасня 1990 г. прыняў пастанову "Аб Дзяржаўнай праграме развіцця беларускай мовы і іншых нацыянальных моў у Рэспубліцы Беларусь" — рабочы дакумент, які мог бы стаць дакументам надзвычайнай важнасці, калі б выконваўся ў тэрмін, па ўсіх параграфах і ў поўным аб'ёме. На жаль, як сведчыць дакладная запіска ад 6 мая 1993 г. Старшыні Савета Міністраў В.Ф.Кебічу (падпісана М.І.Дзямчуком), у рэспубліцы робяцца толькі "пэўныя крокі па выкананню Дзяржаўнай праграмы". Дададзім, што ў большасці выпадкаў — крокі вельмі і вельмі нясмелыя.

Пазначаныя ў пастанове Вярхоўнага Савета тэрміны ўвядзення ў дзеянне артыкулаў Закона аб мовах, на нашу думку, больш чым дастатковыя, каб у іх — паступова, непаспешліва — укласціся, каб закон няўхільна выконваўся. Пры жаданні мы ўжо маглі б мець на сёння досыць відочныя і адчувальныя вынікі яго выканання — усё-такі мінула чатыры гады, мог бы ўжо, шчыра кажучы, адбыцца рашучы пералом у справе пашырэння дзяржаўнай мовы ў афіцыйным ужытку, што непазбежна і адразу ж сказалася б і на бытавым узроўні. На вялікі жаль, жаданага пералому яшчэ не адбылося. Па агульнай грамадскай атмасферы яшчэ не адчуваецца, што ў Беларусі запанавала Беларусь, як, скажам, у Польшчы пануе Польшча, ці ў Балгарыі — Балгарыя, ці ў Славеніі — Славенія, ці ў Эстоніі — Эстонія і г.д. І гэта асабліва кідаецца ў вочы людзям збоку — замежнікам. Вось сведчанне аднаго з іх — культурнага аташэ французскага пасольства ў Вільні Фрэдэрыка Жужо: "У Літве 80% жыхарства гавораць па-літоўску, нават болей... У Беларусі гавораць па-руску, а па-беларуску гавораць вельмі мала. І вось гэты фактар еднасці і сцвярджэння сваёй культурнай тоеснасці ўскладняе выдзяленне сябе як культурнай нацыі ў дачыненні да сваіх суседзяў" ("Наша ніва", №2 за 1994 г.). Іншыя на нашым месцы ўжо даўно схамянуліся б і пачалі ўсур'ёз клапаціцца пра сябе як пра культурную нацыю са сваім уласным абліччам. Ужо даўно б зразумелі, што мова — асноўны камень у падмурку нацыянальнага быту, і калі яго вывернуць з фундаменту, будыніна быту перакосіцца і разваліцца. У адрозненне ад іншых мы адчуць сябе сярод суседзяў асобнай самабытнай нацыяй не спяшаемся.

Тым не менш, хоць пералому яшчэ і не адбылося, нельга, аднак, не сказаць аб тым, што Закон аб мовах дарогу сабе трохі-патроху ўсё ж прабівае і гэтым самым спрыяе працэсу нацыянальнага адраджэння і дзяржаўнага станаўлення Беларусі.

Камісія Вярхоўнага Савета па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны, у межах сваіх магчымасцей, кантралявала ход выканання Закона аб мовах у рэспубліцы, умешвалася, дзе было неабходна, у пэўную рэальную сітуацыю — на карысць закона, дапамагала вырашыць тое ці іншае канкрэтнае пытанне — зноў жа, строга захоўваючы дух і літару закона. Сіламі сваіх супрацоўнікаў (дэпутатаў і рэферэнтаў) камісія наладжвала праверкі выканання Закона аб мовах на месцах — у абласцях, гарадах і раёнах рэспублікі, патрабавала ад міністэрстваў і ведамстваў, а таксама ад выканкамаў усіх узроўняў адпаведную інфармацыю; правяла некалькі спецыяльных пасяджэнняў, прысвечаных разгляду пытання, як выконваецца ў краіне Закон аб мовах. Адно з асабліва важных пытанняў, а менавіта — аб мове перыядычнага друку, радыё і тэлебачання — было пасля абмеркавання на камісіі вынесена на разгляд Прэзідыума Вярхоўнага Савета, які 10 чэрвеня 1992 года абмеркаваў яго і прыняў пастанову "Аб беларускай мове ў дзяржаўных сродках масавай інфармацыі". Вельмі грунтоўна быў разгледжаны на пасяджэнні камісіі (11 сакавіка 1993 г.) стан выканання Закона аб мовах у сістэме ВНУ рэспублікі. Абмеркаванню папярэднічала карпатлівая праверачная і аналітычная праца спецыяльнай рабочай групы камісіі, якая, дарэчы, з'яўляецца пастаяннай і працягвае работу і далей (на грамадскіх пачатках, зразумела).

(Працяг на 2-й стар.)

Чаму ў Беларусі не запанавала беларусь

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.)

Відочнае паляпшэнне сітуацыі ў справе пераходу на дзяржаўную мову назіраецца ў міністэрствах адукацыі, культуры, інфармацыі (цяпер два апошнія аб'яднаны). Пэўныя станоўчыя зрухі ў гэтым плане ёсць у міністэрствах унутраных спраў, замежных спраў, транспарту і камунікацый, сувязі і інфарматыкі, сацыяльнага забеспячэння, у Нацыянальным банку Беларусі, у асобных ведамствах. На вялікі жаль, некаторыя іншыя міністэрствы і ведамствы называць у гэтым пераліку было б заўчасна.

Між тым у артыкуле 4 закона чытаем: "Кіраўнікі, іншыя работнікі дзяржаўных устаноў... павінны валодаць беларускай і рускай мовамі ў аб'ёме, неабходным для выканання службовых абавязкаў". У артыкуле 7 чытаем: "Акты міністэрстваў і ведамстваў, мясцовых органаў дзяржаўнай улады і кіравання Рэспублікі Беларусь прымаюцца і публікуюцца на беларускай мове і толькі "пры неабходнасці" — на нацыянальнай мове большасці насельніцтва той ці іншай мясцовасці". Тэрмін уступлення ў сілу абодвух гэтых артыкулаў — ад трох да пяці гадоў. У наступным годзе гэты тэрмін скончыцца. Калі не прыняць ужо сёння рашучых захадаў да паляпшэння сітуацыі — і па зыходзе тэрміну мы будзем на тым жа самым месцы. Як амаль на тым самым месцы застаецца на сёння выкананне артыкула 31 — "Мова аб'яў і паведамленняў", тэрмін уступлення ў сілу якога скончыўся ў верасні мінулага года. Як у значнай меры праігнараванымі застаюцца на сёння артыкулы 27 ("Мова ў сферы навукі"), 28 ("Мова ў сферы культуры"), 29 ("Мова сродкаў масавай інфармацыі").

Аб прычынах такога тармажэння пераходу на беларускую мову ў міністэрствах і ведамствах мы гаварылі 3 чэрвеня мінулага года на пасяджэнні камісіі, калі разглядалася пытанне "Аб ходзе выканання Міністэрствам сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь Закона "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь". Камісія зазначыла: "Для большай часткі кіраўнікоў падраздзяленняў міністэрства разуменне таго, што дзяржаўнасць беларускай мовы ёсць атрыбут суверэннасці і незалежнасці, яшчэ не стала дастаткова асэнсаваным і ўсвядомленым. Па віне такіх кіраўнікоў зацягваецца працэс па пераводу на беларускую мову справаводства, арганізацыя курсаў па вывучэнню беларускай мовы".

У рашэнні камісіі ўказана на неабходнасць выканання Закона аб мовах у поўным аб'ёме — з тым, "каб беларуская мова ў сістэме сувязі і інфарматыкі, перш за ўсё ў справаводстве, у інфармацыйнай прасторы, у жыцці працоўных калектываў і навучальных устаноў, у выхаваўчым працэсе з людзьмі як мага хутчэй набывала статус дзяржаўнай".

Сказанае цалкам стасуецца і да іншых міністэрстваў і ведамстваў — асабліва тых, дзе на сённяшні дзень, можна сказаць, зусім забыліся наогул, што ёсць Закон аб мовах і што яго, як і ўсякі іншы закон дзяржавы, трэба выконваць.

Можна прывесці безліч прыкладаў таго, як дзяржаўнымі ўстановамі ігнаруецца Закон аб мовах. У многіх гарадскіх і раённых выканкамах само пытанне аб выкананні гэтага закона або не разглядалася зусім, або разглядалася два ці тры гады назад; справаводства на дзяржаўную мову не пераведзена, у памяшканнях усе стэнды, шыльды на дзвярах пакояў і г.д. выкананы на рускай мове. Але што карысці, калі я зраблю гэты даўжэзны пералік? Кожны з нас можа пераканацца ў гэтым, зайшоўшы ў першы бліжэйшы выканкам, калі не ў першы — дык у другі ці трэці, калі не ў выканкам — дык у якую-небудзь іншую дзяржаўную ўстанову, зноў жа — калі не ў першую, дык у другую ці трэцюю. У распараджэнні камісіі ёсць дастаткова матэрыялаў, якія характарызуюць адносіны самых розных дзяржаўных структур да выканання Закона аб мовах. Ёсць і такія звесткі, якія сведчаць, што ў нас, дзякаваць Богу, ёсць нямала людзей законапаслухмяных, і больш таго — людзей, якія шчыра зацікаўлены ў нацыянальна-дзяржаўным станаўленні Беларусі і самааддана працуюць дзеля выканання Закона аб мовах. Шкада, што з-за недахопу часу вымушаны абысціся без пераліку імёнаў.

На гэтай жа прычыне не магу падрабязна спыніцца на тых несумненных поспехах у справе беларусізацыі, якімі маюць права пахваліцца такія нашы, я сказаў бы — сёння найбольш нацыянальна свядомыя — міністэрствы, як Міністэрства ўнутраных спраў і Міністэрства замежных спраў.

Імёны пералічваць не буду, а вось некаторыя гарады назаву. І хацеў бы пачаць з нашай сталіцы г.Мінска. Мінгарвыканкам прыкладае нямала намаганняў, каб у абсягах, падлеглых яго веданню структур, беларуская мова ўсё больш уваходзіла ў афіцыйны ўжытак. Але і супраціўленне яго намаганням вельмі моцнае. Напрыклад, выканкам прыняў 13 мая 1993 г. пастанову аб тым, каб усе шыльды і іншыя інфармацыйныя назвы ў горадзе былі перакладзены на дзяржаўную мову. Скончыўся вызначаны тэрмін, а пастанова ў сталіцы краіны ігнаруецца, — як справядліва сказана ў газеце "Добры вечар" — "на жаль і сорам".

Пэўныя дасягненні ў гэтым плане ёсць і на рахунку гарадскога кіраўніцтва і грамадскасці старажытнай Гародні. Варта добрага слова Маладзечна, дзе пераход на дзяржаўную мову адбываецца паслядоўна, натуральна, спакойна і, я сказаў бы, па-дзяржаўнаму ўпэўнена, іншымі словамі — так, як мае быць, як належыць. Досыць аптымістычныя весткі аб выкананні Закона аб мовах паступілі і паступаюць з некаторых іншых гарадоў.

У многіх і многіх інфармацыйных даведках, якія паступілі з гарадскіх і раённых выканкамаў, знаходзім шчырае самакрытычнае прызнанне, накшталт: "Беларуская мова не знайшла яшчэ належнага прымянення ў паўсядзённай рабоце і справаводстве", "Не забяспечаны адзінамоўны рэжым у школах і пазашкольных установах", "Амаль што не вядзецца работа па пераафармленню на беларускую мову назваў вуліц, прадпрыемстваў і арганізацый", "Не праведзена замена на беларускую мову на пячатках, штампах, штэмпелях, фармулярах, афіцыйных бланках", "Не заменены на беларускую мову назвы прыпынкаў, правілы карыстання пасажырскім транспартам", "Справаводства, нават у аддзелах культуры і адукацыі, далёка не ўсюды пераведзена на дзяржаўную мову або пераведзена не поўнасцю", і г.д., і г.д.

Вядома ж, у гэтых інфармацыях гучаць і трывожна-горкія ноты са спасылкамі на нашу новую эканамічную сітуацыю — на рынак: "Ствараюцца камерцыйныя структуры, якія ажыццяўляюць стыхійнае супрацьдзеянне беларускаму Закону аб мовах. Амаль што ўсе рэкламныя аб'явы друкуюцца імі ў беларускамоўных газетах па-руску, усе шыльды на гандлёвых кіёсках выконваюцца на рускай мове".

(Заканчэнне будзе.)

Вяртаючыся да надрукаванага

Следства па другому кругу

Віктар ХАРОШКА

Яшчэ ў сярэдзіне 1992 года Кантрольная палата Рэспублікі Беларусь правяла праверку фінансава-гаспадарчых спраў дзяржаўнага прадпрыемства па знешнеэканамічнай дзейнасці, створанага пры Віцебскім абласным Савеце дэпутатаў. Сродкі масавай інфармацыі змясцілі некалькі публікацый па матэрыялах праверкі. У розных выданнях факты злоўжыванняў службовых асоб прадпрыемства трактаваліся па-рознаму.

Справа і сапраўды аказалася неардынарнай. На крайняй меры, і па сённяшні дзень пракуратура і суд не расставілі ўсе кропкі над "і". А ўлічваючы тое, што "Народная газета" некалі інфармавала сваіх чытачоў пра вынікі праверкі, мы вырашылі даведацца, на якой стадыі разгляду знаходзяцца матэрыялы акта, складзенага супрацоўнікамі Кантрольнай палаты.

Але спачатку нагадаем, у чым сутнасць справы, пра якую ідзе гаворка. Савет Кантрольнай палаты ў сваім рашэнні ў 1992 годзе адзначыў, што Віцебскі аблвыканкам парушыў рэспубліканскае заканадаўства пры ўтварэнні суб'екта гаспадарання, а кіраўніцтва новага прадпрыемства сваімі некваліфікаванымі дзеяннямі прычыніла матэрыяльны ўрон дзяржаве. Замест аператыўнага правядзення знешнегандлёвых аперацый фірма, якую ўзначальваў намеснік старшыні аблвыканкама П.В.Драздоў, займалася гандлёва-пасрэдніцкай дзейнасцю.

Прадаўшы польскай фірме "Кантрактус" 2 млн. штук яек у шкарлупіне і 4350 тон мінеральных угнаенняў, узамен павінна была атрымаць 9,5 тысячы тон цэменту і 172,1 тысячы лістоў шыферу.

Для выканання кантракту прадпрыемствам без заключэння дагавораў і іншых дакументаў з калгасаў і саўгасаў было сабрана ў лік будучых паставак будматэрыялаў 21,3 млн. рублёў, на якія і набываліся яйкі і ўгнаенні.

Аднак шыфер і цэмент з Польшчы не пастаўляліся, а былі ўзяты ў аб'яднанні "Ваўкавыскцэментагшыфер".

У выніку з гаспадарак вобласці сабрана лішніх 11,4 млн. рублёў і не заплачана падаткаў на дабаўленую вартасць па экспартных аперацыях у памеры 32,6 млн.рублёў.

Рашэнне было такім: намесніку старшыні Віцебскага аблвыканкама П.В.Драздову зрабіць грашовае налічэнне ў суме 64680 рублёў, начальніку аддзела знешнеэканамічных сувязей Віцебскага аблвыканкама І.С.Пясоцкаму — 38490 рублёў, работніку прадпрыемства Л.І.Ільіной — 29450 рублёў. Адначасова было паслана пісьмовае паведамленне ў Саўмін.

Разглядалі справу Мінфін, Знешэканамсувязь і Дзяржэканамплан. На подпіс В.Ф.Кебічу быў падрыхтаваны праект пастановы. У ім, дарэчы, пацвярджаліся факты злоўжыванняў і ўтрымліваўся пункт, які абавязваў аблвыканкам вярнуць расходаваныя грошы з абласнога ў рэспубліканскі бюджэт, а таксама вярнуць Віцебскай райсельгасхіміі 3,6 млн. рублёў і 1,4 млн. рублёў Беларускай чыгунцы. Пад праектам пастановы стаялі подпісы Лінга, Радкевіча і Янчука.

Але ў самой пастанове ўсё было сфармулявана інакш. Замест вымовы старшыні Віцебскага аблвыканкама В.П.Кулакову прапанавалася "определить меру ответственности первого заместителя председателя Витебского облисполкома П.В.Дроздова после рассмотрения материалов о деятельности указанного предприятия Прокуратурой Республики Беларусь". А доўг вярнуць толькі сельгасхіміі. Камусьці не хацелася прымаць нявыгаднае для Драздова рашэнне.

І справа набыла іншы накірунак. Следства праведзена недаканала. Народны суд Ленінскага раёна горада Мінска адправіў справу на даследаванне, зрабіўшы ў прадстаўленні шэраг заўваг па парушэннях пры выкананні дагавора. Мінскі гарадскі суд пакінуў рашэнне без змянення. А гэтага вельмі не хацелася адказчыкам на чале з Драздовым. І вось яно.

Зараз следства вядзе другі супрацоўнік Пракуратуры рэспублікі. Але зноў справа паварочваецца так, што размова ідзе, як сказалі ў Кантрольнай палаце, не па той каляіне. У судзе трэба разглядаць пытанні аб грашовых налічэннях па падатку на дабаўленую вартасць і збор лішніх грошай з гаспадарак, а следства зводзіцца да таго, каб даказаць, што ўсе гандлёва-пасрэдніцкія аперацыі вяліся без парушэнняў. Так што пакуль справе канца і краю не відаць. У Кантрольнай палаце лічаць: не хочуць уладныя структуры "здаваць" свайго чалавека.

І апошняе.

Згадзіўся б Драздоў, Пясоцкі і Ільіна выплаціць налічэнні, пра іх бы даўно ўсе забыліся. А так, бы ў багну, ляцяць дзяржаўныя сродкі. Лічыце самі, колькі грошай было патрачана на аплату работы супрацоўнікаў пракуратуры, суддзяў і судовых засядацеляў, экспертызу, камісій як з боку Кантрольнай палаты, так і пракуратуры, камандзіровачных расходаў. Тыя сумы, што фігуруюць у спагнаннях работнікаў прадпрыемства, выглядаюць у параўнанні з выдаткамі проста смешна.

Але чаго не зробіш дзеля "свайго чалавека".

Как стало известно

В Союзе юристов Беларуси

Состоялся пленум центрального совета Союза юристов Беларуси. Принято решение о созыве его внеочередного съезда. На нем будут рассматриваться вопросы деятельности Союза на перспективу.

Съезд состоится 7 июня 1994 года в 11.00 в здании Общественно-политического центра по ул.Октябрьской, 5.

Сообщение Государственного комитета Республики Беларусь по статистике и анализу

О среднемесячной заработной плате рабочих и служащих

Госкомстат Республики Беларусь сообщает, что средняя заработная плата рабочих и служащих в апреле 1994 года составила 420 571 рубль (в марте была 253 152). В январе—апреле она составила 272 826 рублей и возросла по сравнению с соответствующим периодом прошлого года в 14,3 раза.

Государственный комитет Республики Беларусь по статистике и анализу.

Мясцовы час

У міжрэччы Прыпяці і Прастыры

У мэтах захавання эталоннага ўчастка прыродных балотна-лугавых угоддзяў з багатым раслінным і жывёльным светам на Піншчыне створаны новы дзяржаўны ландшафтны заказнік "Прастыр".

Тут, у міжрэччы Прыпяці і Прастыры, яшчэ захаваліся многія рэдкія віды флоры і фауны Беларусі. Агульная плошча заказніка — 3440 гектараў. Зараз тут забаронены паляванне, гідрамеліярацыйныя работы , выпас жывёлы і многае іншае, што можа змяніць прыродны ландшафт і гідралагічны рэжым.

Хведар КАРЧМІТ.

Из первых уст

Елена БОННЭР:

"Главное — решить, хотите ли вы обратно"

Известная правозащитница и общественный деятель, вдова академика Сахарова Елена Боннэр дала эксклюзивное интервью "Народной газете"

— Елена Георгиевна, известно, что в Минск вас привели дела, связанные с реализацией части научных идей Андрея Дмитриевича в области ядерной энергетики. Он был сторонником ее развития, с ней связывал будущее человечества, конечно, при условии абсолютной безопасности. Однако хотелось бы узнать вашу оценку того, в каком состоянии находится сейчас его политическое наследие. Умело ли распоряжаются им те люди, с которыми он был в последние годы своей жизни на одной стороне баррикад и кто потом пришел к власти во многом благодаря и его авторитету?

— У меня неизбежно субъективная оценка. Бесспорно, я убеждена, что влияние его идей остается значительным и таковым будет еще долго. Однако в какой мере им пользуются сейчас, это другой вопрос. Могу отметить такой факт. Сахаров написал большую книгу воспоминаний. Она уже опубликована, и на Западе вокруг этой книги возникла колоссальная пресса. Критическая, обсуждающая, осуждающая, одобряющая. У нас реакции не было. Похоже, нам плевать на все, и на сахаровское наследие тоже. То есть дело не в том, прав Сахаров или нет. Обсуждения не было вообще. Это вам к вопросу об истинности политических наследников. И не только власти, но и прессы.

— Не связано ли такое невнимание с тем, что некоторые из идей Андрея Дмитриевича, которые и тогда казались наивными, сейчас выглядят еще более утопическими? Например, идея создания так называемых Соединенных Штатов Европы и Азии вместо бывшего СССР? Сейчас, когда Союз распался и сама Россия была главным инициатором этого распада, воплотить в жизнь сахаровскую идею просто нереально. Она потеряла свою актуальность?

— Она еще не стала актуальной. Этот проект был основан на альтруизме больших образований бывшего Советского Союза по отношению к меньшим. На том, что все 52 единицы, составлявшие структуру этого государства, — республики, автономные республики, автономные области и т.д. — будут иметь одинаковый статус. То есть сначала большие республики должны отказаться от определенного патронажа по отношению к малым, а уже потом с одинаковым статусом вступят в договорные отношения. Мы еще до такой идеи не доросли. Но когда-нибудь это все равно решится. Андрей Дмитриевич во многом был преждевременным человеком.

— С каким чувством взираете вы сегодня на те драматические процессы, которые происходят в наших странах? Как оцениваете состояние нынешней демократии?

— Чувства очень сложные. России всего два года. Если сравнивать ее с тем же периодом после 17-го года, то есть с 19-м годом, когда на улицах были бандитизм, голод, холод, мы же все читали об этом времени, когда у Цветаевой дочь умерла... Так вот такой трагедийности нет. Не настолько ужасное положение. В других республиках хуже, но я не могу за них говорить. Нужно четко видеть, что мы все же живем уже в совершенно другой стране. Какая-никакая, но многопартийность. Какие-никакие, но выборы. Это уже другие выборы. Я помню, как мой сын (ему было тогда лет десять) впервые в жизни пошел на избирательный участок — его назначили дежурить. Он встал в шесть утра, был очень гордый. И вдруг через час возвращается. Я его спрашиваю: "Чего это ты так быстро? Тебе же сказали до двенадцати дежурить." А он отвечает: "Я туда больше не пойду. Какие выборы? Там один дядя написан". Все! То есть ему никто не капал, он все понял сам. Так вот у нас в этот раз какие-никакие, но выборы были. Кого выбрали — это другой вопрос. Мы живем якобы с утесняемой прессой. И обсуждаем — свободна эта пресса или нет. Но мы свободно это обсуждаем, а раньше за такие обсуждения люди получали десять плюс пять. А мы уже забыли про это. Помните, был термин "отказник"? Этого слова теперь не существует, оно стало архаизмом. Проблема поездки за границу до сих пор очень серьезная, но она денежная, а не государственная. Она уже не зависит от месткомов, парткомов и прочих "комов", как было раньше, когда вы купили путевку в Болгарию, а они там решали, можете ли вы семь дней полежать на золотом песке или недостойны. Недавно я получила письмо от одной своей подруги, которая живет во Франции, — она пенсионерка, как и я. Так вот она пишет, что, к сожалению, не может ко мне приехать, так как нет денег, все очень подорожало. Вот такое письмо из Парижа. Понимаете — одинаковые проблемы. Я решаю, поехать мне к детям или нет, соберу я эти теперешние миллион двести или не соберу. И она решает ту же проблему, между прочим, те же миллион двести. Только в другой валюте. То есть из политической проблема стала бытовой. А мы этого не замечаем. Итак, очень много вещей, которые в совокупности являются ценностями свободы, либеральными ценностями. Они у нас появились, а мы этого уже и не ценим.

— А как живется вам в этих условиях?

— Да тоже трудно. Рассчитывать жизнь наперед стало тоже трудно, как для всех. Ежедневная инфляция, понижение жизненного уровня, озлобленность в обществе — все и меня затрагивает. Но скажите, хотите вы возврата к старому? Не хотите. И даже пожилые люди, которые кричат: "Ельцин нас разорил, Ельцин нас обокрал", тоже в основном не хотят. Я вот с соседкой общаюсь, у которой сын увлекается разными религиозными философами. Спрашиваю ее: "Раньше ты дрожала, что его посадят за то, что он Федотова читает, и варила ему картошку с мясом. А теперь хочешь ли ты назад, хотя сейчас частенько приходится кормить его одной картошкой, но он все равно продолжает читать Федотова?"— "Нет, — отвечает,— не хочу." Мы не замечаем, что произошли какие-то вещи, которые изменили нас, наши страны, нашу жизнь. Это те, кто наверху, они-то в основном остались прежними.

— И не получилось ли так, что они, на костях, на крови пришедшие к власти, перелицевались, по-другому называются, но относятся к нам, как их предшественники?

— Не на костях, не на крови. Даже наши октябрьские события — это не на костях и не на крови. Это совершенно другое было — явный бандитский мятеж. На костях, на крови пришли те, предшествующие. Всю Беларусь тоже выкорчевали вместе с ее крестьянством. А теперь что касается нынешней демократии. Дело не в демократии — этим термином просто прикрылись. Очень многие термины у нас перестали нести первоначальную нагрузку. Один из самых смешных случаев — это либерально-демократическая партия. То, что люди либеральных и демократических убеждений оказались такими бездарными, что сумели отдать эти термины национал-социализму, — это, конечно, ужасно. Но, значит, борьба за демократию продолжается, значит, надо раскрывать содержание каждого термина заново. И это для нас не ново. Мы в прошлом жили в фиктивном государстве. Фиктивно говорили, что у нас есть одно, другое, пятое, десятое, — все это был всеобщий обман. Явный. И вот такие названия партий — это продолжение той же фикции. Но у нас нет другого способа общения с людьми: надо объяснять людям, кто есть кто и что есть что.

— И последний вопрос. Наша республика готовится к первым президентским выборам. Что бы вы посоветовали нашим избирателям?

— Я не знаю вашей ситуации достаточно, чтобы давать конкретные советы, за кого голосовать. Уверена, что голосовать надо за того, кто действительно может обеспечить соблюдение прав человека. Потому что каждый раз, когда мы говорим, что права человека необязательны, мы попадаем в дерьмо. Уже потом из прав человека складываются права нации. И еще такой ориентир: постарайтесь решить для себя наконец, хотите ли вы обратно, в прошлое бесправное положение.

— Елена Георгиевна, большое вам спасибо за интервью.

Беседовал Олег ГРУЗДИЛОВИЧ, обозреватель "Народной газеты".

АВТОПРОБЕГ

По секрету всему свету

На чем ездят претенденты на пост первого президента Беларуси?

Как нам удалось узнать, бывший глава республиканского парламента С.Шушкевич имеет "Жигули" пятой модели. Машина куплена 9 лет назад. В последние годы в основном ею пользовалась жена. Кстати, во время учебы в университете Станислав Станиславович считался одним из лучших мотоспортсменов БГУ. И для него было настоящей трагедией, когда в 1952 году кто-то из университетских начальников вычеркнул его имя из списка участников престижного мотопробега Киев—Москва, посчитав неблагонадежным, поскольку отец студента был в сибирской ссылке. Через несколько лет Шушкевич стал владельцем одного из первых в Минске мотороллеров. Сейчас С.Шушкевич на дороге скорее осторожный и осмотрительный водитель, чем лихач. Впрочем, это качество наглядно проявлялось и на заседаниях сессий Верховного Совета, которые он вел. На чем ездит теперь претендент в президенты в ходе своей избирательной кампании? Как мы выяснили, слухи о том, что он злоупотребляет транспортом из гаража Верховного Совета, не подтвердились. Имея законное право вызывать казенное авто, депутат Шушкевич пользуется им довольно редко.

Председателя же сойма Белорусского народного фронта З.Позняка чаще всего можно увидеть в метро.

По словам депутата А.Лукашенко, у него также нет и никогда не было личного автомобиля. "Волжанку", которую ему выделили ранее как председателю Временной парламентской комиссии по борьбе с коррупцией, пришлось отдать после ее "роспуска" сессией. Не обошлось без шума, когда уже после ликвидации комиссии А.Лукашенко, как обычно, взял в гараже Верховного Совета автомобиль и поехал на работу. Была поднята тревога, "пропавшую" машину стали лихорадочно искать. Вскоре ее нашли на стоянке возле здания Верховного Совета и пригнали в гараж...

Мэр Молодечно Г.Карпенко личного транспорта не имеет. В своем городе, естественно, ездит на служебном авто, а в Минске, как он говорит, кто на чем подвезет.

К сожалению, практически ничего не удалось узнать об автомобильных привязанностях Председателя Совмина В.Кебича. Его окружение, похоже, окутало этот факт непонятной секретностью. По нашим же сведениям, Вячеслав Францевич в повседневных поездках предпочитает "Мерседес", а когда поездки связаны с официальным протоколом, то пересаживается в правительственный ЗИЛ. Впрочем, если нам предоставят более подробную и точную информацию на этот счет, мы ее, безусловно, опубликуем.

Вы просили рассказать

Дыма без угона не бывает

Сегодня белорусские противоугонные системы для автомобилей могут составить конкуренцию западным. Об этом беседа корреспондента "Народной газеты" с генеральным директором научно-производственной фирмы "Ахова" Николаем Карвигой.

— Николай Михайлович, что вы сейчас предлагаете автомобилистам?

— Это прежде всего радиоохранные устройства "Ахова-3". В чем их суть? Во-первых, если, например, угонщик пытается пробраться в поставленную на сигнализацию машину, то хозяин предупреждается об этом по миниатюрному радиоприемнику, который помещается в карман. К тому же может включаться и сирена.

— Когда автомобиль поставлен на сигнализацию, как владельцу бесшумно его открыть? И где гарантия, что вор не проделает то же самое?

— У хозяина есть специальный кодовый "ключ", по форме напоминающий спичечный коробок. Необходимо нажать кнопку на нем, и машина на 10 секунд остается без сирены. Этого времени достаточно, чтобы сесть в салон и отключить потайной тумблер, о месте установки которого знает только водитель. В противном же случае авто, что называется, завоет.

— А как устроены импортные противоугонки?

— Сейчас республику заполонили относительно дешевые (по 150—200 долларов США) иностранные охранные системы. Отключить их несложно. Достаточно вычислить код. На "черных" рынках Москвы, Риги можно купить элементарную электронную отмычку. Кстати, ее изобрели первоначально для американских полицейских, чтобы те могли "безболезненно" отгонять без хозяина проштрафившиеся машины. Но затем прибор перекочевал в руки преступников... Так вот при отключении сирены в таких противоугонках отключается и блокировка зажигания. То есть садись и езжай. На дорогих же импортных устройствах стоит уже антисканер — он-то и не дает считывать зашифрованные цифры. Однако подобные системы стоят не менее 350 "зеленых".

— Обращаются ли к вам автолюбители, купившие иностранные дешевки?

— Да. Мы к ним приспосабливаем небольшую приставку — потайной тумблер, индивидуальный аккумулятор, дополнительную сирену. По желанию — дымовой патрон. Он взрывается, если кто-то попробует увести машину. Скажу вам, дыма будет, как на пожаре.

— И сколько это все дополнение стоит?

— Немногим более тридцати долларов.

— А во сколько, кстати, обойдется автомобилисту ваша противоугонная система?

— Вместе с установкой 100 долларов. К тому же если ставить без радиоканала, то это будет гораздо дешевле — порядка тридцати "зеленых".

— Николай Михайлович, какие новинки можно ожидать в перспективе?

— Выпущены уже пробные устройства "Ахова-5". Там приемничек будет вообще крохотный. Скоро приступим к их серийному выпуску. Задержка возникла из-за поставок микросхем из России. Так как платежи с соседями сейчас крайне затруднены, пришлось ограничиться возможностями республики. НПО "Интеграл" помогло. Правда, вместо одной микросхемы приходится ставить две. Но по размерам приемник остался прежним.

— Сотрудничаете ли с зарубежными фирмами?

— Недавно австралийские предприятия сделали заказ на выпуск автомобильных электронных зажиганий — 500 тысяч штук в год. Планируем взяться за их разработку. Ведь Беларусь сегодня располагает уникальными электронными заводами, на которых можно делать технику, абсолютно не уступающую западной. И, по-моему, грех не использовать эту возможность.

Чым далей у лес, тым больш плаціць

За паркоўку і стаянку аўтамабіляў у зялёнай зоне і на тратуарах Мінска зараз давядзецца заплаціць штраф у памеры ад 1 да 5 мінімальных зарплат.

Як паведаміў начальнік аддзялення дарожна-патрульнай службы па прадухіленню забруджвання навакольнага асяроддзя транспартнымі сродкамі пры ДАІ УУС Мінгарвыканкама Ігар Ваніцкі, такі ж штраф накладаецца і за стаянку ноччу ў дварах аўтамабіляў фірм, а таксама грузавікоў і аўтобусаў прыватнікаў.

За мінулыя чатыры месяцы каля пяцісот вадзіцеляў пакараны за падобныя парушэнні.

Дарэчы, экалагічнае, як яго яшчэ называюць, аддзяленне пры ДАІ пакуль што створана толькі ў Мінску.

Жалезнаму каню спадабаецца рапс

Транспартнікі Беларусі распрацавалі Рэспубліканскую праграму функцыяніравання і развіцця пасажырскага транспарту ва ўмовах рынкавых адносін.

Аўтамабілі з дызельнымі рухавікамі яны маюць намер перавесці на бінарнае паліва — сумесь сціснутага прыроднага газу і дызельнага паліва. Гэта дасць эканомію паліва на 80 працэнтаў, а кошт яго ў паўтара раза ніжэйшы за дызельнае.

У праграме прадугледжваецца выдзяленне сродкаў для правядзення навуковых пошукаў па стварэнню альтэрнатыўнага паліва на мясцовай сыравіне — біялагічнага маторнага паліва. Праведзеная работа падказвае, што ім магло б стаць паліва, якое атрымліваецца з вадкага алею такой сельскагаспадарчай культуры, як рапс.

"Автопробег" провел Виктор ЛЕЩЕНКО.

ЗАМЕЖЖА

*ІТАР-ТАСС*ІНТЭРФАКС*НАРОДНАЯ ГАЗЕТА*

Российские журналисты Ногин и Куренной были убиты солдатами армии Сербской Краины

Собственный корреспондент телерадиокомпании "Останкино" по Югославии Виктор Ногин и телеоператор Геннадий Куренной погибли 1 сентября 1991 года от рук бойцов спецподразделения Сербской Краины, которое возглавлял некто Ранко Боровеич.

Об этом заявил в интервью газете "Известия" один из создателей телепрограммы "Взгляд", бывший народный депутат России Владимир Мукусев. Он возглавлял специальную парламентскую комиссию, занимавшуюся поисками журналистов, пропавших почти 3 года назад в зоне боевых действий между сербами и хорватами.

По данным В.Мукусева, В.Ногин и Г.Куренной 1 сентября 1991 года в течение нескольких часов снимали хорватские боевые позиции в районе села Хорватская Костайница, ныне находящегося на территории самопровозглашенной республики Сербская Краина.

Когда в полдень журналисты закончили съемку и собирались продолжить свой путь в Загреб, на выезде из села их ждала засада.

"В засаде находились не бойцы сербского ополчения, которые держали фронт на этом участке, а специальная оперативная группа, подчинявшаяся непосредственно Милану Мартичу", — говорит В.Мукусев. В то время М.Мартич занимал пост министра внутренних дел Краины, а сейчас стал ее лидером.

"Группа состояла, по разным сведениям, из 12—15 человек, и командовал ею Ранко Боровеич", — отметил В.Мукусев.

Как только "Опель" В.Ногина и Г.Куренного приблизился, солдаты из засады открыли огонь. Машина проехала по инерции под гору еще метров 200 и остановилась.

"Люди из засады бросились к нему (автомобилю), — продолжает В.Мукусев. — Когда открыли переднюю дверцу, оба журналиста были ранены, но еще живы. Боровеич потребовал документы. Ногин, сидевший на переднем сиденье, протянул паспорт и аккредитацию. Изучив их, Боровеич взял паспорт Куренного и, повернувшись к своим солдатам, скомандовал: "Это — хорватские шпионы — огонь!"

"Не стреляйте, мы ваши братья", — успел крикнуть Ногин. "Это были его последние слова. Боровеич выстрелил в голову сначала ему, затем Куренному", — говорит В.Мукусев.

Тела журналистов были позже захоронены в нескольких километрах от села Хорватская Костайница у небольшой реки.

Успехи Чехии и Эстонии

Агентство США по международному развитию заявило о постепенном сокращении в течение следующих трех лет помощи Чехии и Эстонии, а позже Словении и Латвии.

Это объясняется большим прогрессом этих стран по пути проведения экономических реформ. Здесь достаточно высокий процент приватизации, эффективность демократических институтов, соблюдение прав человека, уровень жизни, функционирование системы социальных услуг и степень гласности при обсуждении вопросов. Так, инфляция в Эстонии снизилась со 100 до 5 процентов в месяц, уровень безработицы остается низким, а денежная единица стабильна. Более 90 процентов всех малых компаний приватизировано.

Экзотические фрукты в пустыне

Венди ЭЛЛИМАН

Вы больше не хотите яблок и бананов? Вам надоели апельсины и груши? И даже авокадо и киви вы уже не считаете лакомством? Потерпите еще пару лет, и вы сможете выбирать из разнообразия новых фруктов, которые уже удивили европейские и североамериканские рынки.

Как вам понравится фрукт (на вид совершенно диетический) со вкусом шоколадного пудинга? Или яркий фрукт величиной с ананас, ароматная мякоть которого напоминает сливки? А может быть, вы выберете цитрус, по форме похожий на лайм, нежный и чуть горьковатый. Или что-то размером со сливу, темно-коричневое, по вкусу одновременно напоминающее финик и яблоко...

Все это и много чего еще выращивает д-р Элэйн Соловей на экспериментальной ферме площадью десять акров в глубине израильской пустыни Негев, безводной и засоленной. Элэйн Соловей приехала в Негев 20 лет назад из Калифорнии, где на ферме ее деда в Модесто прошло ее детство. В США она получила ученые степени по садоводству и мелиорации. Д-р Соловей прожила в кибуце Кетура 20 лет, за это время она посадила здесь 9 тысяч финиковых пальм, грейпфрутовых и манговых деревьев, и эти фрукты продаются по всему миру.

"Не всегда фрукты получаются приятными на вкус, — говорит д-р Соловей. — Здесь, в Кетуре, люди иногда бегут прочь, когда видят, что я несу им на пробу что-то новенькое! Но половина из 24 видов, что я выращиваю, весьма многообещающие, а некоторые просто идут нарасхват".

Среди особо популярных Pelocereus undata из Колумбии: это фрукт величиной с ананас, но без колючек, который шестеро сыновей д-ра Соловей за его яркую окраску назвали "именинным фруктом"; черная сапота, из которой получаются чудесные пирожные и молочные коктейли; мексиканская белая сапота, цитрус, по форме похожий на лайм, а по вкусу — что-то среднее между манго и сладким авокадо; индийский бер-эпл — яблоко-финик; Cereus peruvianus из Центральной Америки, съедобный плод кактуса, похожий на хрустящий душистый киви; марокканский арган — богатые маслом бобы миндалевидной формы, из которых можно получать высококачественное салатное масло, и марула — сочный, похожий на гуаву фрукт из Ботсваны.

Ферма д-ра Соловей — самая преуспевающая из пяти экспериментальных садовых хозяйств в Негеве. В общей сложности на этих фермах выращивается 40 видов экзотических фруктов, причем некоторые из них до этого никогда не одомашнивались. Эта работа проводится под руководством проф. Йосефа Мизрахи, специалиста в области физиологии растений и садоводства из университета имени Бен-Гуриона.

Для оценки возможности стандартизации и коммерческой перспективности того или иного вида требуется около трех лет. Но и после этого предстоит большая работа по пропаганде продукта среди потребителей и преодолению бюрократических препон.

Д-р Соловей настроена оптимистично: "Авокадо и грейпфрут давно уже никого не удивляют. Похожий на крыжовник, коричневый и покрытый волосками киви чрезвычайно популярен и больше не считается экзотикой. В ближайшие два года "именинный фрукт" и сапота приступят к штурму мирового рынка".

Закон и я

Раздел ведет кандидат юридических наук Ричард ГАЕВСКИЙ

Об именных приватизационных чеках "Имущество"

(Продолжение. Начало в N 63,72, 81, 87.)

Вопрос. *Какие необходимо представить документы для расчета имущественной квоты?*

З.П.ШЕСТАК, Сморгонский р-н, и другие.

Начисление имущественной квоты производится территориальными комиссиями на основании статьи 7 Закона Республики Беларусь "Об именных приватизационных чеках Республики Беларусь" по заявлениям граждан.

Расчет размера квоты, выражаемый количеством чеков, осуществляется на бланке заявления.

Расчет квоты производится по предъявлении гражданином вместе с заявлением следующих документов:

— паспорта или другого документа, удостоверяющего его личность;

— справки об общем трудовом стаже на момент вступления в силу Закона Республики Беларусь "Об именных приватизационных чеках Республики Беларусь";

— справки о составе семьи;

— свидетельства о рождении (на детей до 16 лет);

—документа, подтверждающего опекунство, потерю одного из родителей или лишение одного из родителей родительских прав;

— удостоверения инвалида (инвалид 1—2-й группы из числа военнослужащих вследствие общего заболевания (кроме случаев, когда инвалидность наступила в результате противоправных действий), инвалид 1—2-й группы с детства, инвалид вследствие трудового увечья или профессионального заболевания);

— удостоверения участника ВОВ и к нему приравненного;

— удостоверения лица, необоснованно репрессированного в период 20—80-х годов и впоследствии реабилитированного;

— справки о размере остатка вклада в сбербанке по состоянию на 1 января 1991 года;

— неиспользованных по назначению чеков "Жилье" для обмена на чеки "Имущество".

Вопрос. *Я временно не работаю и не зарегистрирован в службе занятости. Прошу ответить: где я могу получить справку об общем трудовом стаже?*

И.И.СЕМЕНОВ, Брестская область.

Граждане Республики Беларусь, временно не занятые и не зарегистрированные в государственной службе занятости, справки об общем трудовом стаже получают по последнему месту работы. В случае ликвидации предприятия, организации общий трудовой стаж таких граждан определяет комиссия на основании предъявленной трудовой книжки (ч. 2 п. 3.3. Инструкции о порядке хранения и учета именных приватизационных чеков "Имущество").

Вопрос. *Кому начисляется квота на детей в возрасте до 16 лет?*

О.И.ЗЕМЯНИНА, г.п.Круглое.

Причитающаяся квота на детей в возрасте до 16 лет начисляется одному из родителей. При отсутствии у ребенка родителей причитающаяся ему квота начисляется его опекуну или ближайшему родственнику, на иждивении которого он находится.

Для сведения всех читателей сообщаю, что по всем спорным вопросам, возникающим в ходе работы по выдаче приватизационных сертификатов, граждане должны обращаться в соответствующую территориальную комиссию или в народный суд.

Народный травник

ГАСТРИТЫ. Сок алоэ принимают по 1—2 чайные ложки 2 раза в день за 30 минут до еды. Курс лечения — 1—2 месяца.

Трава спорыша — 4 части, трава золототысячника — 4 части, лист мяты перечной — 2 части, корень аира — 2 части, семя тмина — 1 часть, лист подорожника — 8 частей. 1 литром кипятка заварить в термосе, настаивать всю ночь, утром процедить. Выпить натощак 1 стакан, а остальное разделить на четыре приема.

Земляника лесная: столовую ложку смеси листьев и корней залить 2 стаканами холодной кипяченой воды, настаивать 6—8 часов, процедить. Принимать по 1/2 стакана ежедневно.

Смородина черная. Свежий сок пьют при гастритах с пониженной кислотностью, принимают по 1/4 стакана сока 3 раза в день.

Трава тысячелистника (в сборе) — 2 части, трава зверобоя — 2 части, цветки ромашки аптечной — 2 части, трава чистотела — 1 часть. Столовую ложку сбора заварить стаканом кипятка. Принимать по 1/3 стакана 4 раза в день.

ГИПЕРТОНИЧЕСКАЯ БОЛЕЗНЬ. Брусника обыкновенная. В народной медицине применяют сок из ягод при легких формах гипертонической болезни.

Валериана лекарственная. При гипертонической болезни первой степени применяют в виде настоя, отвара и порошка.

Жимолость голубая является весьма эффективным средством; используют свежие ягоды.

Картофель. При гипертонии едят печеный картофель "в мундире" вместе с кожурой.

Клевер луговой. С лечебной целью используют цельные соцветия. Столовую ложку цветков заварить стаканом кипятка, настоять 30 минут, процедить. Пить по 1/2 стакана 3 раза в день.

Свекла красная. С лечебной целью используют корнеплоды свеклы, содержащие белки, жиры, фолиевую и органические кислоты, железо и другие вещества.

Сок свеклы с медом (поровну) рекомендуют при гипертонии — по столовой ложке 4—5 раз в день.

Смородина черная. Отвар сушеных плодов готовят так: 2 столовые ложки сушеных плодов залить стаканом горячей воды, кипятить 10 минут на слабом огне, настоять 1 час, процедить. Пить по 1/4 стакана отвара 4 раза в день.

Плоды малины (в сборе) — 2 части, трава душицы обыкновенной — 2 части, цветки липы сердцевидной — 2 части, лист мать-и-мачехи — 2 части, лист подорожника большого — 2 части, лист березы белой — 1 часть, побеги хвоща полевого — 3 части, трава и семена укропа огородного — 3 части, плоды шиповника (истолочь) — 5 частей. Заварить 2,5 стакана кипятка, томить 30 минут, процедить. Принимать по 150 мл настоя 3 раза в день за 10—15 минут до еды.

Праграма тэлеперадач

Серада, 25 мая

Беларускае тэлебачанне

13.40. "Два клёны". Мультфільм.
14.20. Відзьма-нявідзьма.
15.20. "Руіны страляюць..." Маст. фільм. 3-я і 4-я серыі.
17.30. Навіны (з сурдаперакладам).
17.40. Кубак Беларусі па культурызму.
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Навіны Бі-Бі-сі.
19.00. Футбол. Таварыскі матч. Зборная Украіны — зборная Беларусі. У перапынку (19.45) — Калыханка.
20.50. Кантакт.
21.00. Панарама.
21.30. Пад купалам Сусвету.
21.45. Пяць хвілін на жарты.
21.55. "Карамболь". Ток-шоу з удзелам народнага мастака Беларусі Г.Вашчанкі.
22.25. Стоп-кадр. Крымінальная хроніка.
22.40. Надвор'е.
22.50. "Дзесяць хвілін плюс стагоддзе". Перадача 4-я.
23.00. "Патоп". Маст. фільм. 1-я серыя.

Канал "Астанкіна"

14.25. Прадпрымальнік.
15.20. "Прыгоды Тома Соера".
16.00. Джэм.
16.20. Мультфільм "Лятаючы дом".
16.50. Загадка СБ.
17.25. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.45. "Раскол". Маст. фільм. 8-я серыя.
18.55. Чалавек не з тусоўкі. Аўтарская праграма Э.Разанава.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Вагон 03.
20.45. У пошуках страчанага.
21.25. Калыханка.
21.35. Маст. фільм "Настасся — загадка Ганны" (ЗША). 1-я серыя.
23.05. [illegible]
23.35. Востраў. Музычная эксперыментальная праграма.

Канал "Расія"

15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. М-трэст.
16.20. "Далёкі Усход".
17.05. Іванаўскі кумір.
17.20. "Жанчыны свету" (ЗША).
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Рубяжы.
18.10. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Ніхто не забыты.
20.30. Рэпарцёр.
20.45. Шостае пачуццё.
21.20. На палітычным Алімпе.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. "З каханымі не разлучайся". Маст. фільм.

Санкт-Пецярбург

16.45. Вялікі фестываль.
17.10. Армія Расіі.
17.40. "На парозе ночы". Маст. фільм.
18.50. Спорт.
19.05. Будні.
19.20. Тэлемагазін.
19.25. Рэтраспектыўны экран. П.Гамара. "Забойцу — Ганкураўскую прэмію". Тэлеспектакль.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
22.20. Фестываль кінастудыі "Выбар".

8-ы канал

18.00. Шматсерыйны фільм "Карусель".
18.20. Музычная праграма.
18.50. Журфак БДУ прадстаўляе...
19.00. Паліцэйскі серыял "Хіл Стрыт Блюз". "Дзева Марыя і індык".
19.50. САЛТЭК. Навіны.
20.00. Мультсерыял "Вальтрон".
20.30. Тэлесерыял "Марэна Клара". 13-я серыя.
21.20. Дамашні ўрач.
21.45. Класіка кінематографа. Мастацкі фільм "Гарбун".

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, пераважна без ападкаў, раніцай месцамі туман. Тэмпература паветра ў Віцебску — 16—18, Магілёве — 17—19, Мінску — 18—20, Гродне — 19—21, Брэсце — 20—22 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак чакаецца: 26-га месцамі, 27-га па большай частцы тэрыторыі дажджы, месцамі з навальніцамі. Тэмпература паветра 26-га ноччу — 5—10, удзень — 16—21, 27-га ноччу — 8—13, удзень — 13—18 градусаў цяпла.

Астранамічны каляндар — 25.05

Узыход і заход сонца: Мінск — 4.53, 21.20; Віцебск — 4.36, 21.17; Магілёў — 4.42, 21.09; Гомель — 4.46, 21.10; Гродна — 5.08, 21.35; Брэст — 5.18, 21.27.

Даўжыня дня ў Мінску — 16 гадзін 27 мінут.

Поўня — 6 гадзін 39 мінут.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА
Рэкламнае бюро — тэл. (0172) 68-28-11
тэл./факс — (0172) 68-26-24, 68-25-29.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: прыёмная галоўнага рэдактара — 68-28-70; стыльрэдактар — 68-26-03; карэктура — 68-28-53; мастак — 68-26-36; бухгалтэрыя — 68-28-88, 32-01-51; бізнес-бюро —68-26-87.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 68-26-82; урада рэспублікі — 68-28-63; дзяржаўных органаў — 68-26-57; аграрнай палітыкі — 68-25-56; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 68-25-97; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 68-26-56; сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 68-25-98; аналізу пошты — 68-25-59; культуры — 68-25-76; маралі і права — 68-25-07, 68-26-76; сацыяльнай абароны асобы — 68-26-89; адміністрацыйных органаў — 68-26-78; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 68-25-96; палітычны каментатары — 68-26-74, 68-26-77, 68-25-97.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце —5-73-19; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44.

Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, вул.Б.Хмяльніцкага, 10а.

Індэкс 63868
Заснавальнік — Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь.
Адрас: Мінск, вул. К.Маркса, 38.
Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.
Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва"Беларускі Дом друку". Адрас: Мінск, праспект Ф.Скарыны, 77.
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ